

Nr 245.

Ankom till riksdagens kansli den 12 december 1941 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 till beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.

(3:e avd.)

I propositionen nr 348 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 28 november 1941 föreslagit riksdagen att *dels* godkänna de grunder för bestridandet av kostnader för sjukhusvård åt krigsinvalider från Finland, som av departementschefen förordats, *dels ock* till Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

1940 års lagtima riksdag anvisade å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor till beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. Samtidigt godkände riksdagen vissa grunder för anslagets användning, beträffande vilka en redogörelse lämnats i propositionen å sid. 1 och 2.

I skrivelse den 15 november 1941 har *överstyrelsen för svenska röda korset* hemställt, att de besparingar, vilka uppkommit å nämnda anslag, måtte få användas till understödande av den finska invalidvården.

Medicinalstyrelsen har i yttrande den 24 november 1941 framhållit, att av ifrågasatt anslag hade hittills disponerats omkring 619,000 kronor. I några fall bereddes dock ännu svenska och finska medborgare vård eller yrkesutbildning, som styrelsen hade att ersätta från nämnda anslag, vartill komme att vissa ersättningsanspråk ännu icke blivit framställda eller reglerade. En approximativ beräkning av storleken av de medel, som skulle kunna bli tillgängliga för det av överstyrelsen för svenska röda korset ifrågasatta ändamålet, torde enligt medicinalstyrelsen giva till resultat, att högst 250,000 kronor sannolikt skulle kunna disponeras härför, varvid anslaget dock finge beräknas bli till fullo utnyttjat.

Medicinalstyrelsen föreslår *dels* att av reserverade medel å förenämnda, av 1940 års lagtima riksdag beviljade anslag å 1,000,000 kronor till centralstyrelsen för finska röda korset överföras 250,000 kronor för sjukhusvård

och yrkesutbildning i Finland åt finska krigsinvalider, dels ock att för beredande i Sverige av sjukhusvård och yrkesutbildning åt krigsinvalider från Finland m. m. beviljas ett förslagsanslag av ytterligare 1,000,000 kronor att disponeras jämlikt ett av medicinalstyrelsen överlämnat, såsom bilaga till propositionen fogat förslag, med bemyndigande för styrelsen att anlita anslaget, därest så skulle befinnas nödigt, även för tillgodoseende av det med förstnämnda anslag avsedda ursprungliga syftet.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Av 1940 års lagtima riksdag beviljades ett anslag å 1,000,000 kronor för beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m. Ehuru samtliga utgifter å detta anslag ännu ej reglerats, kan man med stor sannolikhet utgå från att ett överskott kommer att uppstå å anslaget. Enligt en av medicinalstyrelsen gjord beräkning skulle överskottet komma att uppgå till omkring 250,000 kronor.

Överstyrelsen för svenska röda korset har nu hemställt, att nämnda överskott måtte få anlitas till understödjande av invalidvården i Finland. Av medicinalstyrelsens tillstyrkande yttrande framgår, att vissa större hjälpkällor, över vilka finska röda korset tidigare förfogat, nu icke längre kunna påräknas. Det medelsbehov, som på grund därav uppkommit för finska röda korset, uppgår visserligen till avsevärt större belopp än förenämnda överskottsmedel, men det är överstyrelsens avsikt att söka genom insamling hopbrunga ytterligare penningmedel.

Av medicinalstyrelsen har därjämte framförts förslag att — jämte det på angivet sätt understöd lämnades den finska invalidvården — ett upprepande skulle ske av den i samband med förra finsk-ryska kriget vidtagna åtgärden att låta krigsskadade från Finland på svenska statens bekostnad beredas sjukhusvård i Sverige. Härutöver skulle enligt förslaget sjukhusvård på statens bekostnad kunna beredas minderårig finsk medborgare, som vistades här i landet. Ett belopp av 1,000,000 kronor föreslås skola anvisas för dessa ändamål. Det sätt, varpå kostnaderna för nämnda sjukhusvård skulle bestridas, skulle nära ansluta sig till de bestämmelser, som år 1940 meddelades i fråga om det då anvisade anslaget. Dessa bestämmelser gingo i huvudsak ut på att staten i princip svarade för invalidernas sjukhusvård, oavsett å vilket sjukhus vården lämnades, att även kostnaden för eftervård och yrkesutbildning jämte uppehälle därunder bestredes av statsmedel, i den mån enskilda medel ej stode till förfogande, samt att staten jämväl svarade för kostnaderna för de eljest evakuerade finska medborgarnas sjukhusvård, med iakttagande av att den sjuke själv, därest han så förmådde, hade att gälda en dagavgift av 3 kronor.

Beredande av sjukhusvård på statens bekostnad åt andra finska medborgare än de krigsskadade föreslås emellertid skola ifrågakomma allenast såvitt avser de genom förmedling av föreningen finska sommarbarn eller samarbetskommittén för nordiskt hjälparbete till Sverige överförda finska barnen. Kostnaden för vård av dessa barn skulle efter medicinalstyrelsens prövning få bestridas enligt de grunder, som i motsvarande fall gälla för de krigsskadade. I fråga om kostnaden för öppen vård, som lämnades barn, vilket saknade medel att erlægga stadgad eller eljest begärd avgift, föreslås motsvarande bestämmelser som enligt de tidigare föreskrifterna gällde vid beredande av sådan vård åt icke krigsskadad finsk medborgare. Vidare har föreslagits, att anslaget skulle få anlitas för att genom bemedling av svenska röda korset giva invaliderna klädustrustning.

De humanitära skäl, vilka voro bestämmande för statsmakternas ställ-

ningstagande till frågan om beredande under förra finsk-ryska kriget av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland, göra sig uppenbarligen med samma styrka gällande i nuvarande situation. Av medicinalstyrelsens yttrande i ärendet framgår, att ej obetydliga möjligheter erbjuda sig att för vård i Sverige mottaga krigsskadade från Finland. Enligt vad jag inhämtat behöver ej befaras, att ett mottagande i den utsträckning medicinalstyrelsen tänkt sig av finska krigsinvalider skulle under nuvarande förhållanden medföra intrång på möjligheterna för svenska medborgare till erforderlig sjukhus- och invalidvård. Jag tillstyrker därför medicinalstyrelsens förslag härom. Med hänsyn till vad som blivit upplyst angående det finska röda korsets minskade möjligheter till fortsatt bedrivande i önskvärd omfattning av invalidvård anser jag mig jämväl böra biträda förslaget att stödåtgärden denna gång även gives formen av kontant understöd, åt finska röda korset för dess invalidvårdande verksamhet. Mot storleken av det föreslagna kontanta bidraget, 250,000 kronor, har jag ej heller något att erinra. Medlen torde för ändamålet böra ställas till svenska röda korsets förfogande.

De grunder, som äro föreslagna för bestridandet av kostnaderna för ifrågasvarande sjukhus- och invalidvård samt för användandet i övrigt av ifrågasvarande anslag, torde kunna i huvudsak lända till efter rättelse. Ett fastställande i detalj av de föreslagna villkoren torde dock böra ske först i samband med att anslaget ställes till vederbörandes förfogande.

Medel för täckande av de nya utgifter, som påkallas av förslaget, torde böra äskas å tilläggsstat I till riksstaten för nu löpande budgetår. Medicinalstyrelsens förslag att giva medelsanvisningen formen av förslagsanslag anser jag mig icke kunna biträda. Medlen torde böra anvisas såsom reservationsanslag under rubriken Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle sjukhusvård och yrkesutbildning på statens bekostnad beredas i Sverige åt krigsinvalider från Finland i nära överensstämmelse med de grunder, som fastställts för användande av ett av 1940 års lagtima riksdag anvisat reservationsanslag av 1,000,000 kronor till motsvarande ändamål. Av det äskade anslaget skulle vidare bestridas kostnader för beredande av sjukhusvård åt genom förmedling av föreningen finska sommarbarn eller samarbetskommittén för nordiskt hjälparbete till Sverige överförda finska barn ävensom utgifter för klädustrustning åt i Sverige vårdade invalider genom bemedling av svenska röda korset.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att de skäl, vilka voro bestämmande för statsmakterna vid behandlingen av motsvarande fråga under förra finsk-ryska kriget, i nuvarande situation göra sig gällande med samma styrka. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna grunderna för användningen av det äskade anslaget, tillstyrker den föreslagna medelsanvisningen.

Kungl. Maj:ts förslag innebär därutöver, att ett belopp av 250,000 kronor, motsvarande beräknad besparing å ovannämnda, för budgetåret 1939/40 anvisade reservationsanslag, skulle överlämnas såsom kontant understöd åt finska röda korset för dess invalidvårdande verksamhet. Icke heller här emot har utskottet funnit anledning till erinran.

Under återropande av det anförda hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna de grunder för bestridandet av kostnader för sjukhusvård åt krigsinvalider från Finland, som av departementschefen förordats i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 28 november 1941;

b) till *Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Stockholm den 12 december 1941.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Joh. Nilsson i Malmö, Oscar Olsson, Asplund, Pauli, Bernhard Nilsson, Heiding, André, Sven Larsson, Bäckström, Boman* och friherre *De Geer*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Ward, Persson* i Falla, *Bergström, Mårtensson, Åqvist, Lindholm, Lundberg* i Hälsingborg och *Hansson* i Rubbestad.
